

Det er helt ude i hampen

Selv statsministeren bruger udtrykket, som er mindst 100 år gammelt

AF ANDERS W. BERTHELSEN
sprog@fyens.dk

Var det 1970'ernes hippier, der fandt på udtrykket "ude i hampen", mens de fyrede en pipe med tørrede hampeblade? Eller kommer udtrykket fra byen Hampen?

Flere læsere undrer sig over udtrykket og kommer selv med kreative gæt.

Arne Therkildsen, Sande-rum, skriver:

- En overskrift i avisen hed "Helt ude i majs". Titlen er selvfølgelig afledt af det velkendte "helt ude i hampen". Men hvorfra stammer egentlig dette mærkværdige udtryk? I sommer spurgte jeg i Nørre Snede efter campingpladsen. Jo, den ligger helt ude i Hampen, fem kilometer mod nord, lød svaret. Da Hampen viste sig at være en lille flække langt ude, kom jeg til at tænke på, om det er herfra, udtrykket "helt ude i hampen" stammer. Kan Sprogdoktoren bruge den tanke til noget?

Vi har spurgt sognepræst Arne Kiel Nielsen, Nørre Snede og Hampen. Han svarer:

- Udtrykket "helt ude i Hampen" stammer fra Silkeborg (cirka 30 kilometer fra Hampen), hvor fruene i gamle dage sagde, at skule man have godt og billigt smør, så skulle man "helt ud i Hampen", altså "længst ude" i Silkeborgs opland. Det er

Arne Jensen fra Langeskov peger på sportens verden:

- Udtrykket stammer fra boksning og er det samme som at være ude i tovene. Reb kan blandt andet være fremstillet af hamp.

En vise fra 1908

Sprogdoktoren takker for de mange teorier. Det eneste, der kan fastslås med sikkerhed om talemådens oprindelse, er, at den kan spores tilbage til 1908.

Ordbog over det danske Sprog (supplementsbind 4) bringer et eksempel på en vise, hvor en del af teksten lyder: "Kvinder tog dristigt del i kampen, skønt mangan kritisk person har sagt, at det var ganske hen i hampen."

Udtrykkethedoprindelig "hen i hampen", ligesom man siger "hen i skoven" og "hen i vejret" om noget, der er vanvittigt eller helt ved siden af, for langt ude. Jernbane-Tidende skrev i 1951: "Disse tal er helt hen i hampen".

Talemåden "hen i hampen" fik i 1970'erne parallelformen "ude i hampen".

At talemåden skulle være en hippie-opfindelse er en udbredt, men altså forkert teori. I bogen "Hvorfor det?" skriver Mette og

TEGNING: GERT EJTON

pen" optræder 2550 gange. "Ud i hampen" ses 1500 steder. Og "henne i hampen" kun 176 steder.

Det er i øvrigt sjovt at observere, hvordan et slangudtryk kan spredes til hele befolkningen og helt ind i Statsministeriet. Da en undersøgelse for et par år siden viste, at danskere er nogle af de mest fordomsfulde europæere, sagde Anders Fogh Rasmussen ifølge Ritzaus Bureau:

- De beskrivelser er fuldstændig uden hold i virkeligheden og fuldstændig ude i hampen. Tværtimod er Danmark et åbent, frisindet og fordomsfrit samfund.

SPØRG OM SPROG

Har du et spørgsmål om sproget, kan du maile til: Sprog@fyens.dk. Eller skrive til: Fyens Stiftstidende, Banegårdspladsen, 5100 Odense C, mrk: Sprogdoktoren

LØSNING

1	9	3	5	2	4	6	8	7
4	6	8	1	7	9	2	3	5
7	2	5	3	8	6	9	1	4
9	7	1	2	3	5	8	4	6
6	5	4	9	1	8	7	2	3
8	3	2	4	6	7	5	9	1
5	1	7	8	4	2	3	6	9
2	4	9	6	5	3	1	7	8
3	8	6	7	9	1	4	5	2

LØSNING

Løsning 2383: 1. kvalme 2. ns, år 3. anst, 4. g.ette 5. egn,a 6. ka,ens 7. lukket 8. orø,ta

